

Karja izhaja vsak dan razen nedelje in praznikov ob polu enajstih dopoldne. — Naročnina a dostavljanjem na dom ali po pošti K 1-50. Posamezna številka 6 v. Letna naročnina K 18.—, polletna K 9.—, četrtletna K 4-50. — Za ino-zemstvo K 30.—. — Naslov: Upravišтво „Zarje“ v Ljubljani, Šelenburgova ulica št. 6, II. nadstr. Uradne ure za stranke od 11.—12. dopoldan in od 6.—7. zvečer. ::

ZARJA

Posamezna številka 6 vinarjev.

Uredništvo v Ljubljani sprejema vse urednišk. rokopise, ki jih ne vrača. — Upravišтво sprejema naročnino in inserate. — Nefrankirana pisma se ne sprejemajo. — Cena inseratom: Enostopna petitvrstica 20 vin., pogojeni prostor 25 vin., poslana in razglasi 30 vin. — Naslov: Uredništvo „Zarje“ v Ljubljani, Šelenburgova ul. 6, II., uradne ure za stranke od 9.—12. dop. in od 1/26.—1/27. zv. — Reklamacije poštnine proste

Štev. 150.

V Ljubljani, v petek dne 1. decembra 1911.

Leto I.

Njeguš obsojen na sedem let!

Konfuznosti.

Hochenburger res ni simpatična prikazen. Ali slovenski narodnjaški političarji so kljub temu konfuzni ljudje. Hochenburger zasluži grajo v tisočih rečeh in čim prej izginje s površja, tem bolje bo. Če se slovenski poslanci jeze na Hochenburgerja, imajo za to dovolj povoda. Ali če se jeze zato, ker se jeze Čehi in takrat, kadar ukazujejo Čehi, ravnaajo nezmišlno. Se več: Takrat ravnaajo proti slovenskim interesom.

Bogvaruj da bi mi imeli kaj zoper češki narod. Zelo simpatičen nam je, veliko se lahko učimo od njega, tudi slovanstva ne tajimo. Ali a politiko čeških meščanskih strank bi bili morali Slovenci že davno napraviti tabula rasa, zakaj ta politika je za Slovence pogubna. In enkrat je vendar že treba povedati: Slovenci, ki pospešujejo to politiko, uganjajo z narodnega stališča izdajstvo.

Vzemimo Hochenburgerjev slučaj. Slovenci se pritožujejo, da se nastavlja pod njegovo upravo v slovenskih krajih vedno več Nemcev pri sodiščih, pa zahtevajo slovenske sodnike. Zakaj? Ne vemo, na kakšno državno pravno načelo bi se mogli Slovenci tu sklicevati. Slovenskega „državnega prava“ nimamo, hvalabogu, čeprav stikajo posiljučenjaki tudi po njem. Ali namesto državnega prava imamo načelo, ki je stokrat več vredno: Potrebo živega naroda. Zgodovina je zanimiva in keristna reč, ali danes se ne smemo jokati, da ni v pustriški dolini več Slovencev in da žive na Gornjem Stajerskem skoro sami Nemci. Politično nas ne briga, kar je bilo, ampak to, kar je in to, kar bo. Narodu gredo pravice, tam kjer živi. Kdo je že vse vladal Slovence! Ali kaj nam je to mar? Tudi nemškemu Bundu smo pripadali. Ali naj priznamo zato nemškemu cesarju kakšne pravice do nas?

Dežele, v katerih prebivajo danes Slovenci, so bile že na raznovrstne načine razdeljene. Ali to je bilo; v tem kar je minilo, ne iščemo danes programov. Windische Mark ali pa Napoleonova Ilirija — to so za nas enako akademski pojmi preteklosti, ki nimajo, do našega sedanjega stremeljenja nobene moči.

Prav zato, ker smo prosti vsakega historično političnega balasta, nas ne motijo nobene skolastične špekulacije in nam ni treba državno-pravne kazuistike, temveč se lahko sklicujemo na to, kar je najbolj naravno in najvišje: Na pravico! Ne na kakšno trhljo „pravo“, temveč na pravico.

Če sem tožen, je pravično, da me sodi človek, ki me razume. Ni dovolj, da me razume slovnično. Razumeti mora vse posebnosti, vse barve, vse figure mojega jezika; razumeti mora mojo dušo, način mojega mišljenja in čuvstvanja, imeti mora torej v oblasti sredstvo, s katerim pride do tega cilja; moj jezik mora biti njegov jezik. Le tedaj more doseči take spoznanje, da lahko pravično sodi. Seveda ni dovolj, da je sodnik Slovenec, temveč potrebuje še druge lastnosti, ki niso nič manj važne. Ali jezikovna sposobnost je med temi lastnostmi.

Zato zahtevamo za sodišča med Slovenci slovenske sodnike. In ta zahteva ne velja samo za Ljubljano ali Novo mesto, temveč za vse kraje, v katerih imajo sodišča opraviti Slovenci.

Ali stoje češki meščanski političarji na našem stališču?

Njihovo načelo ni pravica, temveč pravo. Slavno češko državno pravo. Belikvija iz preteklosti. V Hebu, v Ustju, zahtevajo češke sodnike, ne zaradi tega, ker žive tam tudi češke manjšine, ampak — zaradi „enotnosti in nerazdeljivosti češkega kraljestva.“ In zadnji vihar proti Hochenburgerju so uprizorili največ zaradi tega, ker je rabil v svojem govoru besedo „Deutschböhmen“.

Ali bi se slovenski poslanci razburjali, če bi kakšen minister izrekel besedo „Slovenski Stajer“, ki smo je že dostikrat čitali v slovenskih listih? — Ne verjamemo, kajti rogali bi se s tem sami sebi. Kaj je za nas „Enotnost vojvodine Stajerske“? ... Nič. Geografski pojmi, danes pač tudi politično ve-

ljaven pojmi je Stajersko, Koroško in Goriško; ali Slovenec, ki bi prisegel na enotnost in nerazdeljivost teh sedanjih celot, bi prišel v nevarnost, da mu pošljejo psihiatra v hišo. Narobe. Te „enotnosti“ so nam na poti, ker ovirajo našo pravico in izpolnitev naših potreb.

Če nam pa „integriteta“ Stajerske in Koroške ni sveta, tedaj ne vemo, čemu bi oboževali „enotnost češkega kraljestva“, ki poudarja nam škodljivo, nam sovražno načelo. Postavljajoči se na češko stališče, morajo slovenski poslanci izgubiti vsako oporo v boju za slovenske smotre. Zakaj nihče se ne more sklicevati danes na eno, jutri pa na nasprotno načelo, sicer mora biti sam s seboj v navskrižju in njegova politika mora biti konfuzna.

Interesanten minister.

Gospod Hochenburger je bil včeraj zaslišan kot prič v Njeguševem procesu. Zanj je bil to velik dogodek in nedvomno se je brižno pripravil za svoj nastop. Čutil je, da prihaja kot posebno važna oseba v sodnijsko dvorano. Saj je bil on tisti mož, ki ga je hotel Njeguš baje ustreliti. Nam, ki nismo tako izurjeni v duševni terminologiji kakor uradno kolekovani psihiatri, bi se sicer zdelo, da mladi Dalmatincev sploh ni vedel, kaj da hoče, ko mu je prekipeljoča jeza potisnila roko v žep, kjer je tičal revolver. Ali o tem bodo sodili drugi.

Ali za nekaj drugega gre. Njeguš pravi, da se je razburil, ko je videl, da se minister smeje Adlerjevim besedam. Ta obtoženčeva izjava je po vsem, kar je pokazal proces, tako verjetna in tako razumljiva, da pač nihče ne bo dvomil o Njeguševem prepričanju.

Adler govori o draginji, o bedi ljudstva, o krvavih sodbah, govori o pretresljivih rečeh, ki se tičejo ministra; a minister se smeje! Takim groznim rečem se smeje! To je šinilo Njegušu skozi glavo in tisti hip je že imel revolver v rokah in strelji so pokali.

Ne! Hochenburger je bil zaslišan in naenkrat se je pojavil tragični moment. Njeguševa jeza, Njegušev streljanje — vse skupaj je bila fatalna zmeta. Povod Dalmatinčevega atentata je bil le v njegovi iluziji, v napačnem razumevanju, v zgrešeni misli. Zmeta, usodopolna zmeta, ki bi bila malone povzročila resnično tragedijo.

Ali se Hochenburger morda ni smejal? O, pač. Smehljaj ali smejal, nekaj takega na vsak način. Ali ne Adlerjevemu govoru, temveč — vicem, ki sta jih delala s poslancem Primawesijem. Adlerjevemu govoru se ni smejal; se ni mogel smejati, ker — ga ni niti poslušal.

Ne vemo, če je imel Njeguš tisti hip, ko je dal Hochenburger to izjavo od sebe, časa, da bi bil premislil, kaj da pomeni. Ali če ne bi bila njegova situacija taka, da so mu tedaj nemara rojile vse druge misli po glavi, bi bil moral človek, ki bi mu bil mogel pogledati v možgane, dobiti čudno sliko.

Kako? Minister se je smejal, ali ne tistemu govorniku, ki je ravno govoril? Kako, zaboga, bi se mogel smejati čemu drugemu? Zakaj pa se mora minister zanimati, kadar govori odlični poslanec o ljudski bedi, če ne za poslančeve besede?

I no! Za dovtype, za anekdote, za klovneke.

A Njeguš je mislil, da je veljal njegov smeh Adlerjevim besedam, ki jih pazno zasleduje, ker je menda ministrova naloga v parlamentu poučiti se o vsem, kar pravi parlament in njegovi člani. Vse mu je bilo tako nenavadno, ko je Njeguš prvič stopil v parlament; tako izredno, da je postalo v njegovi glavi vse drugače kakor po navadi. Najbrže je imel podobne občutke kakor veren kristjan, ki še ni videl nobene cerkve izven svoje domače vasice, pa pride naenkrat v velikansko gotsko katedralo in ga mrak in sveče in kadilo opaja. Kakor v svetlišču mu je bilo nemara. In tu govori človek o najresnejših vprašanjih, in tam se mu drug človek smeje...

Zmotil si se, Nikola! Zakaj si streljal?

Zmotil si se o ministrovem smehu. Še več. Zmotil si se o parlamentu. Če bi bil vprašal človeku, ki ni doma iz Sibenika in ni tako naiven, da bi iskal v besedah prave, nepopadene pojme, tedaj se morda ne bi bil tako strašno zmotil, in danes ne bi neokusni obročki označevali „za večni spomin“ lukenj v lesu, ki so jih napravile tvoje kroglice. In ti ne bi stal pred dunajskimi porotniki. Če bi bil že prej vedel, da se v tem svetlišču neštetokrat govori za stenografe, da si gospodje pripovedujejo, kaj je doma, kako so se zabavali, kam pojdejo zvečer, da prihajajo zastopniki naroda natrkani v dvorano.

Mislil si, da je Hochenburger cinična zverina, ki se roga stradanju in trpljenju ljudstva. Zdaj se je pač njegova slika izpremenila v tvoji fantaziji. Hochenburger je le interesanten minister.

NOVICE.

* **Naša današnja slika** kaže tri angleške državnike, ki so v politični zgodovini zadnjih časov igrali važne vloge in so našim čitateljem znani iz naših poročil.

* **Kakih sredstev se poslužuje meščanska družba proti delavstvu!** Znano je že našim čitateljem, kako so visoki gospodje francoske republike in stebri francoske buržvazije najemali agente-provokaterje, da bi jim dajali podatke o delavskem gibanju in predvsem, da bi uprizorili delavstvu škodljiva gibanja. Toda ni nam treba hoditi po te sramotne pojave na Francosko, ker jih dobimo že tudi pri naših sosedih onkraj Litve na Ogrskem. Budimpeštanska policija je najela enega izmed najdelavnejših sodrugov Deziderja Silbersteina za vohuna, ki je ponudbo po naročilu strankinega vodstva sprejel v ta namen, da razkrinka nemoralno početje policije. Vsa zadeva se je takole zgodila. Meseca junija je posetil sodruga Silbersteina detektiv Ivan Kadar in mu napravil ponudbo, naj se za redno plačo udingja policiji kot vohun. Silbersteinu je takoj prišlo na misel, da bi policijo zvedil, zato ponudbe ni odklonil, pač pa si je izvolil odlok za premišljanje o ponudbi in se je med tem časom posvetoval s strankinim vodstvom. Člani strankinega vodstva so mu svetovali, naj stopi navidezno v službo policije, naj sprejme denar in ga izroči strankinemu tajništvu. Silbersteinu so dali za vohunstvo 70 kron mesečne plače, ki pa jih je ta vedno sproti izročal strankinemu tajništvu. V petih mesecih se je nabralo 380 kron. In celih teh pet mesecev je vodil sodruga Silberstein notranje ministrstvo, politični oddelek policije in tajno policijo za nos. Pripovedoval jim je resnične stvari, ki pa so bile povsem brezpomembne za policijo. Policija mu je to tudi dala razumeti s tem, da mu je namigavala, kako lahko si prisluži denar s poročili o važnih stvareh, kako potrebni so „važni dogodki“ itd. — Budimpeštanska policija še vedno dela proti socialni demokraciji s prismojeno metodo vohunstva in provokaterstva. Zlasti bi bil moral poročati sodruga Silberstein o vseh zaupnih sklepih političnega in strokovnega delavskega gibanja, na primer o načrtu socialno-demokratske stranke o priiliki Tiszovega potovanja v Arad ter o moči pekovske strokovne blagajne. Tudi bi bil mo-

ral izvohuniti, kaj se je godilo v sejah reformnega kluba, kjer se shajajo meščanski socialni politiki in drugi naprednejši elementi iz meščanskih krogov. Budimpeštanska policija je bila do zadnjega uverjena, da je sodruga Silberstein vohun. Zato je nanjo učinkovala kakor bomba, ko je prineslo glasilo socialistične ogrske stranke „Nepszava“ dne 24. novembra naslednjo izjavo: „V tajništvu socialno-demokratske stranke je 380, reci tristoosemdeset kron, katero svoto je hotela kraljeva budimpeštanska policija porabiti za nagrado političnih denunciantov. Njega blagorodje gospod višji mestni stotnik Dezider Boda lahko dvigne to svoto tekom dveh tednov proti pobotnici v našem tajništvu. Ako se v tej dobi nihče ne javi s pobotnico, izročimo to svoto volinemu skladu naše stranke. Tajništvo ogrske socialno-demokratske stranke.“ [Pol. je kar sapo zaprlo. Seveda je takoj skušala vse olepšati, češ da je nekaj navadnega najemanja policijskih vohunov (lepo priznanje!). Opravičeval se je tudi gospod Boda, a se ni opravičil, pač pa je iznova potrdil sramotno dejstvo, da policija najema denuncianta in vohune. Na lepih stebrih sloni današnja družba!]

* **Smrtna nezgoda avstrijskega zrakoplovca.** V sredo dne 29. t. m. se je zgodila na letalnem polju pri Dunajskem Novem mestu velika nezgoda, ki je veljala zrakoplovca življenje, tovariša pa težko poškodovala. Tržaški zrakoplovec Aleksander Mosca je prosil nadporočnika Nittnerja, da bi ga sprejel kot gosta na svojem zrakoplovnem poletu. Nadporočnik je pridržen zrakoplovnemu vojaškemu oddelku in velja za jako izurjenega pilota; Moscovi želji je ustregel. Spustila sta se v zrak in ko sta v višini 60 do 80 metrov dvakrat krožila naokolo, se je hotel nadporočnik Nittner spustiti nizdol. Pri tem pa je aparat najbrže izgubil ravnovesje in je z neznanosko silo telebnil proti tlom, nakar je zopet planil kvišku. Mosca je zletel iz letalnega stroja, se je v zraku prekopicil in obležal mrtev na tleh. Nadporočnik je padel na motor. Pretresel si je možgane in dobil rano. Bil je pri zavesti in so ga odnesli v njegovo stanovanje.

* **Sladkosnedni vlomilci.** Posebne vrste vlom so izvršili v dunajsko delikatesno trgovino vlomilci, ki najbrže temeljito poznajo vse želodčne dobrate tega sveta. Doslej neznani uzmoviči so prišli v trgovino skozi okno v kleti. V kleti so podrli zidovje in udrli v trgovino. Trgovina je bila bogato založena s likerji in delikatesami, ki so si jih vlomilci privoščili, kolikor se jim je zaželelo. Temeljito so pokušali likerje in ribe najfinjših vrst, nadalje šunko in klobase. Ko so se dobro nasitili, so spraznili vrečo s sladkorjem in jo napolnili z dobrimi stvarmi. Toda najbrže se jim je bližala nevarnost, da jih kdo zasači, ker so pustili vrečo v kleti, kjer so jo drugi dan našli uslužbenci.

* **Kaplan osumljen zastrupljenja.** V Berolinu vzbuja veliko pozornost aretacija mladega kaplana in vdove, ki ju sumijo zastrupljenja vdovinega rajnega moža. Pred kratkim je umrl v Alt Essenju lekarnar Rollshofen, baje vsled kapi. Pojavile pa so se razne govorice, da je bil lekarnar zastrupljen. Na podlagi teh govoric so prijeli lekarnarjevo vdovo in kaplana, ki sta imela razmerje že tedaj, ko je lekarnar živel.

* **Avtomobilna nezgoda.** V nedeljo popoldne se je zgodila na cesti med Bukareštom in Ploestijem težka avtomobilna nezgoda in se je pet gimnazijcev nevarno poškodovalo. Ponesrečeni gimnazijci so napravili v avtomobilu generala Blonara nedeljski izlet. Zaradi voznikove krivde, ki je vozil po ostrem cestnem ovinku z največjo naglico, je padel avtomobil v globok obcestni jarek: avtomobil se je razbil, smrtonosno ponesrečene gimnazijce pa so prenesli v bolnico. Šofer se je le neznatno poškodoval in so ga že prijeli.

* **Drakonska obsodba.** Ambersko porotno sodišče na Bavarskem je obsodilo dninarja Lutterja zaradi cestne tatvine na šestletno kaznilnično delo, ker je bil siloma ukradel neki potnici iz žepa denarnico s 35 vinarji.

* **Eksplodizija v angleškem rudniku.** V Nottinghamu se je zgodila v Albertovem hotelu huda razstrelba, ki je tako poškodovala 10 oseb, med njimi četrto ognjegasev. Kmalu po polnoči je zaduhal v bližini stanujoči lekarinar poseben vonj, kakor po gorečem asfaltu. Zbudil je hotelske uslužbenke in poklical ognjegase. Ker so sprva mislili da je električni tok raztopil žice, so poklicali elektrotehniko, ki pa niso opazili nič sumljivega pri električnih napravah. Potem so slutili, da gori v glavni parni cevi pod kletjo in četrto ognjegasev je šlo v klet pogledat, v tem hipu pa se je zgodila med strahovitim pokom eksplozija. Tlak v kleti je zagnal v zrak in hotel pretreslo v temeljih. Več oseb, ki so stale na dvorišču, je zagnal zračni pritisk v 40 čevljev globoko klet in so se težko poškodovali. Hotelskim gostom se ni zgodilo nič žalega, samo prestrašili so se precej hudo.

* **Zopet ukraden umetvor.** Blizu Turina je vlomil v okoliško cerkev vlomilec in odnesel dragocen relief, ki ga je ustvaril umetnik Lucia della Rillbia.

* **Marconi v Tripolisu.** Izumitelj brezžičnega brzojavca Marconi je imel dne 28. t. m. dolgo posvetovanje z italijanskim poštним in brzojavnim ministrom in ministrskim predsednikom. Nato je odpotoval še tisti dan preko Taranta v Tripolis, kjer bo po naročilu italijanske vlade ustanovil v Tobruku postajo za brezžično brzojavljenje.

* **Kulturna slika iz Španije.** V Ameri so končali zanimiv proces proti mazačema Leoni in Rodríguezu ter peterim drugim osebam. Dne 28. junija so bili obtoženci umorili majhnega dečka, da bi z njegovo krvjo ozdravili bolnega kmeta. Nato so dali piti kmetu dečkovo gorko srčno kri, pomešano s sladkorjem, na prsi pa so mu položili še gorko meso. Sodni dvor je obsodil krivce, štiri moške in dve ženski, na smrt.

* **Kronanje indske cesarske dvojice odgodelo.** Parnik „Beachy“, ki je vozil v Indijo vso opravo za kronanje angleškega kralja Jurija v Indijo, je nasedel. Parnik je bil kraj tega obložen z vsemi toaletami za spremstvo in dvorne dame. Nesreča se je zgodila pri majhnem otoku jugozahodne indijske obali. Ker do kronanja ne bo možno spraviti teh „potrebščin“ za kronanje na drugo ladjo, da jih prepelje v Indijo pravočasno, so v angleških dvornih krogih v veliki zadregi in se najbrže vse slavlje odgodi.

Pred jeseniškimi volitvami.

— **Boj za jeseniško občino** postaja od dne do dne srditejši. Zdaj so se skorajžili tudi liberalci in postavili kandidate za II. in I. razred. Neki ljubljanski list je celo pisal, da bodo jeseniški liberalci glasovali v III. razredu za naše socialno demokratične kandidate, kar le registriamo, ker tega še ne vemo in tudi še ne moremo verjeti. Razumljivo bi bilo to stališče in če imajo jeseniški liberalci res namen, da sopolagajo pri borbi v III. razredu, da vržemo klerikalce, potem je ta namen le z veseljem pozdraviti! Politično prevdarni liberalci, ki ne ležejo pod klerikalno kuto, imajo tudi le edino pot, da v tretjem razredu glasujejo za naše socialno demokratične kandidate. Boj bo torej izredno hud; vanj posežejo kar štiri stranke. Delavcem in sploh somišljenikom priporočamo železno slogo in edinstvo. Vsi naj kot en mož glasujejo v III. razredu za delavske, socialno demokratične kandidate!

— **Delavska stanovanj na Savi** ime-njuje zadnja „Naša moč“ — kaže brloga. Takle prizanjanja nismo pričakovali od klerikalca Krivca. Mi že leta pripovedujemo, da jeseniško delavstvo potrebuje stanovanj, in sicer takih stanovanj, da bodo vstrezala s a n i t a r n i m z a h t e v a m. Da jih pa nimamo, se ima jeseniško delavstvo zahvaliti edino klerikalcem, ker ti rujejo sistematično proti vsemu, kar bi izboljšalo delavske bedne razmere. In sedaj, ko so volitve, pa že prihajajo ti volkovi v ovčji odeji in pobeljeni grobovi pripovedujejo, kako grozno se zavzema Krivec, član načelstva bratovske skladnice za pravično oddajo delavskih stanovanj. Mož je kandidat klerikalcev za obč. volitve, in si misli; vsaka agitacija je dobra, samo da zaleže. Toda jeseniški delavci dobro poznajo Krivca in njegov interes za delavce. Ni še dolgo, ko sta socialno demokratična predsednika bratovske skladnice predlagala, da se bolnišnica zviša. In kdo je nasprotoval pred-

logu? Klerikalni občinski kandidat Krivec! Dalje ima baje Krivec posebne načrte. Kakšni so ti Krivčevi „načrti“ ne vemo; znano nam je le, da Krivec z vsakim svojim predlogom v bratovski zbornici blamira ves odbor. Savsko-jeseniško delavstvo pozna klerikalno delovanje v bratovski skladnici, zato ga neče okusiti še v občini.

— **Kačji brlogi.** Krivčev Janez je konstatiral v „Naši Moči“, da se v stanovanju nekega delavca Pogačnika nahajajo gadje kače in podobna golazen. S tem sam priznava, da delavcem na Jesenicah manjka dobrih stanovanj in kljub temu ravno on največji nasprotnik zdravih delavskih stanovanj. Ko bi občina, ki ima dolžnost skrbeti za delavska stanovanja, hotela kaj napraviti, bi bil Krivec gotovo zopet nasproten, ker on ima hišo, kakor Bernard in Brtoncelj, ki so že neštokrat dokazali svoje protidelavsko stališče. Takim ljudem velja najostrejši boj. Proč s takimi mamelukami, ki se sedaj pred volitvami hlinijo in delajo delavske prijatelje!

— **Kaj mislijo klerikalci o stanovanjskem vprašanju?** Med vsemi 42 klerikalnimi kandidati, ki jih vsiljuje delavstvu stranka črnohov, sta samo dva, ki nimata svoje hiše. Kaj moreta storiti ta dva proti štiridesetim, ki pojde za stanovanjska vprašanja. S tem je klerikalna stranka jasno pokazala, da je delavcem, ki nimajo nič, sovražna, dasiravno tvorijo delavci v občini ogromno večino. Vsak delavec, ki ni popolnoma slep, mora to spoznati, in na dan volitve pokazati svoje ogorčenje s tem, da bo slednji volil socialno demokratično listo v tretjem razredu.

— **Vzorno gospodarstvo jeseniških klerikalcev.** Naši klerikalci se bahajo, da so 2500 kg krompirja razprodali članom svojega konzumnega društva. Ako jih pa „človek vpraša, k a k o s o g a p r o d a l i, k a k o s o g a m o r a l i p r o d a t i, s e j i m p a o b r a z h i t r o s k r e m z i. Da bodo jeseniški delavci vedeli, kako jo v resnici storijo klerikalnega krompirja, omenjam samo tole: Bernard N. predsednik konzuma, je pripovedoval, da so ves krompir kupili po 10-50 K 100 kg. sami pa pišejo, da so ga razprodali po 850 K. Torej so pri 2500 kg zgubili 50 K. Tako vzorno vodijo klerikalci svoje gospodarsko podjetje. Kaj bi šele počn-jali z občinskim gospodarstvom, ko bi taki ljudje, ki bi prišli v odbor, kakor je Bernard, ki kandidira v tretjem razredu na prvem mestu. Delavci se bodo dobro premislili, preden bodo volili klerikalce.

— **Delavec.** Delujmo, dokler je še čas! Še dva dni in stopiti nam bo na volišče, da se nam odloči usoda naše delavske občine. Skrbimo, da se odloči v delavskem zmišlu! Volilec III. razreda — vsi za delavsko s o c. d e m. l i s t i n o! V nedeljo 8. dec. naj nihče ne ostane doma! Vsi na delo, vsi na agitacijo — da bomo storili vse, kar je storiti delavski stranki mogoče.

— **Shod pri Paarju na Jesenicah** bo v soboto ob pol osmih zvečer in utegne biti zelo zanimiv. O dnevnem redu bo govoril sodrug Etbin Kristan iz Ljubljane. Agitirajte za shod, ki bo zadnji apel na jeseniške volilce — tik pred bitko.

Ljubljana in Kranjsko.

— **Izvrševalni odbor narodno-napredne stranke** je izrekel drju. Ravniharju popolno zaupanje z ozirom na njegovo glasovanje v draginjski debati ter vzel njegovo poročilo o njegovi parlamentarni taktiki odobrjuje na znanje. — I, kajpada! To je tako jasno, da ne bi bilo treba nobene objave. Česa pa še ni odobril liberalni izvrševalni odbor? Ko je dr. Tavčar intrigiral proti splošni volilni pravici in se pajdašil z vsenemci, je bilo to prav. Ko je Hribar podpisal reverz dalmatinskim popom, da ne bo delal protiklerikalne politike, je dobil zaupnico. Zakaj je ne bi dobil dr. Ravnihar? Ali vse te zaupnice imajo pomen za 24 ur, in gorje človeku, ki bi jih smatral za dokumente. Liberalni stranki ni nič nemogoče. Topove napeljuje proti splošni volilni pravici, a naenkrat gradi trdnjave zanje. Čez nekaj časa zapusti zidove in okope, pa zapiše obzire na svojo zastavo. Protiklerikalna je, da ji frama-soni ne sežejo do pasu; ali če ima Šušteršič srečno uro, sklene zvezo s klerikalci. Danes je človek s svojimi načeli in s svojo taktiko na vrhuncu liberalne stranke, jutri je z istimi načeli in z isto taktiko v brezdnju. Hribar je bil njen bog in vodja; danes je pozabljen penzionist, a staro in mlado zabavlja čezenj. Oražen je bil njen junak; nenadoma so mu zabrusili v obraz, da jih je njegovo junaštvo kompromitiralo. Ribnikar je bil njen reformator, postal je malkontent brez pomena in danes je njen poslanec. Pa saj bi znal dr. Ravnihar sam zapeti pesemco o metamorfozah in najbrže še ni končana zadnja kitica. — Liberalni izvrševalni odbor je zadovoljen z njegovim glasovanjem in z njegovo taktiko. Ta izvrševalni odbor pa še ni ljubljansko ljudstvo.

— **Načelna opozicija** je iznajdba, za katero imajo klerikalci prav poseben patent, ki ga tudi čuvajo s posebno paznostjo, da ga ne bi kdo izledil. Gotovo pa še ni učenjaka, ki

bi znal natančno povedati, kaj se pravi v klerikalnem jeziku „načelno opozirati“. O tistem „velikem“ govoru dr. Šušteršiča, o katerem je „Slovenec“ poročeval prav, da so se ljudje jokali in padali v omedlevico, je tudi pripovedoval, da je bila tisto napoved najodločnejše opozicije. In zares je začel „Slovenec“ ki je izprva hvalil Stürgkhovo eleganco in Stürgkhov neprebavljivi jezik. Stürgkhovo brado in Stürgkhovega naučnega ministra, napenjati strune, da smo pričakovali koncert „furioso“, kakor da ga dirigira sam satan. In ko je izgubil Šušteršič po lastni nepredvidnosti besedo v odseku, je „Slovenec“ že zažugal s hrupno opozicijo. Ali za batine je treba predmeta, seveda; v zrak vrtajo ogrski duelanti luknje, ne pa junaški opozicionalci. Treba je bilo torej počakati, da se postavi vlada na junaški mejdan; tedaj ji Šušteršič že pokaže, kaj se pravi, biti s Kranjskega doma. Ko se je glasovalo o argentinskem mesu, je bila sicer prilika Ali takrat res ni bilo pričakovati, da bo Hladnik glasoval za Rennerjev predlog. Saj je šlo za „kmečke“ interese in Krek ne more dovoliti, da bi se kakšen kmetič, ki je že pozabil kako se je meso, zadaval s kosom argentinskega. Kdor je leto dni prisegal, da pojde zadnji kmet na kant, če pride argentinsko stegno v Ljubljano, ne more naenkrat priznati, da je meso iz Amerike hrana za ljudi. Nihče se ni razburjal, da niso z Rennerjevim predlogom izpodmaknili Stürgkhu stolčka. Ali prišla je lepša prilika. Proračunski odsek je imel sklepati o Bienenrthovi cesarski naredbi, s katero je določil proračunski provizorji do konca leta in o drugi Bienenrthovi naredbi s katero si je dovolil 76 milijonov posojila. § 14 — kje bi mogla biti lepša tarča za pravega opozicio-nalce? § 14, ki ga je rabil Bienenrth, cilj večne klerikalne opozicije in obstrukcije; § 14 ki ga nosi tudi Stürgkh v žepu, da ga pomoli pod nos opoziciji, če ne parira. Ni dvoma, da je baron Bienenrth rabil § 14, ki ga nosi tudi Stürgkh, v žepu, da ga pomoli pod nos opoziciji, če ne parira. Ni dvoma, da je baron Bienenrth rabil § 14 tako, kakor nikdar ne bi bil smel v pravem zmislu zakona. Komur je kaj do ustave, bi bil moral principijelno izreči, da so tiste cesarske naredbe neveljavne. In Šušteršič je še prav pred kratkim dajal vladi tako lekcijo o ustavnosti, kakor da se hoče habilitirati za državno pravo. Ali tisti, ki je izdal naredbe, je bil Bienenrth in klerikalci pač menda nimajo razloga, da bi njemu na ljubo varovali nezakonitost. In tisti, ki zahteva od odseka odpuščanje za § 14, je Stürgkh, cilj Šušteršičeve opozicije. Cela rajda povodov, da bi glasovali proti tem naredbam. Ali klerikalci so „načelni“ opozicionalci in so — glasovali za Stürgkha! Ubogi klerikalni volilci, ki morajo razumeti, kar se ne da razumeti!

— **Samomor v šali.** Danes ponoči se je iz igrače z orožjem zopet izlegla nesreča. Devetnajstletni trgovski pomočnik Karel Mittermaier je spremljal svoje dekle domov proti Rebru, kjer stanuje. Ko sta bila že blizu njenega doma, ji je Mittermaier pokazal flobertovo pištolo in jo za šalo nameril proti svojim prsim. Dekle je bilo pač že vajeno takih prizorov, ker se je Mittermaier večkrat šalil na tak nevaren način, ali kljub navadi so ji bili mučni. Ko je smeje vprašal: „Ali se hočem?“ mu je odtegnila roko od prs. Ali Mittermaier je to še večkrat ponovil. Dekle ga je svarilo; on je tudi večkrat odstavil, pa zopet nastavljal, pri tem igranju se mu je pa naenkrat sprožila pištola in hipoma se je zgrudil na tla. Dekle je bilo korak, dva pred njim. Ker je že večkrat v takih slučajih ustrelil v zrak, je prvi hip mislila, da se je tudi sedaj pošalil. A ko se je obrnila, se je prestrašila na vso moč. Vendar si je ohranila toliko zavesti, da je pohitela v bližnjo Zalaznikovo kavarno, kjer je našla nekega znanca in mu hitro povedala nesrečo. Ta je odšel urno z njo, dvignil je na obrazu ležčega nezavednega ponesrečenca in videl, da se je zadel čisto blizu srca. Obvestil je hitro reševalno družbo, ki ga je odpeljala v deželno bolnišnico.

— **Iz Dev. Mar. v Polju.** (Dopis). Volitve so se končale, kakor je bilo že naprej pričakovati, z zmago klerikalne stranke. Delavci se teh volitev nismo udeležili, ker tu ni nobene organizacije, posamezniki, ki se prištevajo k socialno demokratični stranki, so pa tako razstreseni, da za sedaj na kak nastop še ni bilo misliti. Zanimivo pa je vsekakor, kaj se je v tem volilnem boju očitalo marijapol-skemu županu, ki je znan pod imenom Jokel ter občinskemu tajniku Mreini. Moža sta baje zlorabljala svojo uradno oblast s tem, da sta pri nekkih kupčijah posredovala v svoji uradni lastnosti kot župan in tajnik, jemala provizije in tudi na drug način občino direktno oškodovala. Res koruptne razmere vladajo pri nas. Leykamski družbi se prav dobro godi, saj ima v farovžu zveste zaveznike, ki se niti protestantovskega vinca ne branijo. Račun plačuje delavstvo, ki se mu od dne do dne slabše godi. Razmere so tako napete, da mora biti resničen gumpec, kdor še sedaj ne vidi, kam vodi farovška politika in kakšne cilje zasleduje klerikalna organizacija. Prav izplačalo bi se,

enkrat malo podrezati v to sršenovo gnezdo. Morda vam v kratkem kaj več sporočim.

— **Odbor pevskega odseka „Vzajemnosti“** ima nocoj ob pol 9. jako važno sejo v društvenih prostorih. Člani odbora in nadzorstva so vabljeni, da se je gotovo udeležijo, ravno tako člani načelstva zveze „Vzajemnosti“.

— **Pevski odsek „Vzajemnosti“** ima jutri, v soboto dne 2. decembra ob 8. zvečer izredno vajo. Sodrugi pevci so vabljeni, da se je zanesljivo udeležijo, ker je zbor povabljen, da nastopi v nedeljo, 3. decembra na zabavnem večeru šentjakobske podružnice.

— **V Šiško!** V petek 1. decembra zvečer bo v Šiški pri Anžoku redno člansko zborovanje članov „Konzumnega društva za Ljubljano in okolico“. Začetek ob 8.

— **Smrtna nezgoda v Gruberjevem prekopu.** V sredo 29. t. m. je padel v Gruberjevem prekopu okrog pol 12. dopoldne s tira voz, ki je bil obložen z gramozom. Na vozu je sedel 16letni delavec Edvard Veretik. Skočil je z voza v stran, medtem pa se je prevrnil nanj drug voz in ga zadel s tako silo, da je oblezel na mestu. Odrčgalo mu je levo nogo pod kolenom in prebilo črepijo. Ponesrečenega delavca so odpeljali z rešilnim vozom, a je na potu v bolnico izdihnil.

— **Umrli so v Ljubljani:** Angela Klopčič, delavčeva hči, 2 leti, Strelška ulica 15. Leopold Klepec, poštni asistent, 37 let, Ana Svete, pekova soproga 35 let — obadva v deželni bolnici

— **Pobožen tat.** V podružnično cerkev sv. Trojice pri Vrhuiki je vlomil tat, siloma odprl dvoje pušic in pobral denar. Tat je bil bos. Vlomilec je tudi brskal po zakristiji, a ni nič odnesel, dasi bi bil lahko ukradel zlat kelih.

— **Tatinski pretepač.** Zadnjo nedeljo ponoči sta se sprla v St. Vidu pri Ljubljani dninar Anton Tratnik in livar Franc Kotnik. Kmalu sta si bila tudi dejanski v laseh, a hujših posledic ni bilo. To priliko je porabil Tratnik in je izmaknil med rovanjem svojemu nasprotniku srebrno žepno uro obenem z verižico. Kotnik je takoj zapazil tatvino in je odločno zahteval uro nazaj. Tratnik ni hotel o tem nič slišati. Šele s pomočjo orožnikov je dobil Kotnik svojo uro zopet nazaj.

— **Elektrokineematograf „Ideal“.** Danes v petek, dne 1. decembra: Specialni večer. 1. „Italijanska artiljerija“. (Prekrasen nar. posnetek.) 2. „O te moderne damske obleke!“ (Jako komično.) 3. „Bela roža iz divjine“. (Zanimiva ameriška kirm.) 4. „Mirkova prva ljubezen“ s 6letnim Mirkom. (Jako komično.) — V soboto, 2. decembra: „Maščevalec svoje časti“. (Svetovna učinkovitost Nordiskfilms Co.) — V torek, 5. decembra: „4. hudič!“ (Artistovska drama, biser vseh privlačnosti.)

— **Svojo mater je ubil.** (Izpred novomeške porote.) 28. t. m. se je zagovarjal Ignac Lindič, star 36 let, doma iz Strelca pri Beli cerkvi, ki je že od deških let služil kot delavec po Kranjskem, Štajerskem in Istri. Na Štajerskem se je pri gradnji železnice vsula nanj zemlja, mu zlomila desno nogo in roko, tako da so mu v bolnici odrezali roko in zamenjali z železno. Ko mu je kmalu nato umrl oče, se je vrnil domu in prevzel gospodarstvo. Z materjo, ki je bila velika pijanka in mu je večkrat zmikala denar in druge stvari, ni živel v slogi, zlasti sta se prepirala, kadar je bila pijana. Do takega prepira je prišlo tudi, ko sta se vrnila 3. t. m. iz zidanice v hišo, kjer ji je sin prizadejal več lahkih poškodb na obrazu in težko, smrtonosno poškodbo na spolovilih. Neposredne priče ni nobene, le v veži se je slišalo, da se je sin hudoval nad materjo in ji očital, da mu je ukradla 240 kron. Obtoženec se zagovarja, da matere ni tepel in suval, temveč da je sama padla po poti iz zidanice, ker je bila pijana in da je vsled tega padca umrla. Temu zagovoru pa porotniki ne verjamejo in sodni dvor obsodi obtoženca z ozirom na to, da je mati najbrž le vsled tega umrla na zadani ji poškodbi, ker je kot pijanka trpela na vapnenju žil, na 6 let težke ječe, poostrene vsako leto, in sicer 3. okt. s postom in trdim ležiščem.

— **Požigalec pred porotniki v Novem mestu.** Jakob Zupan, star 58 let, rojen v Ljubljani, je že z desetim letom odšel z doma v Trst, kjer se je učil urarstva, s čimer se je zadnja leta tudi preživljal. Ker ga njegova sestra, stanujoča pri Martinu Zupanu na Jagencih (občina Radeče), ni hotela prijazno sprejeti, kadar se je oglasil pri njej, je dalj časa nosil v svoji duši jezo nanjo in se je parkrat tudi izrazil, da se bo že maščeval. 8. in 9. t. m. je nenavadno mnogo pil, vina in žganja, ter je v tej pijanosti zažgal kaščo Martina Zupana (v vrednosti 1982 kron). Ker porotniki niso verjeli zagovornikovemu in obtoženčevemu zagovoru, da je to dejanje storil v popolni pijanosti, ga sodni dvor obsodi na 7 let težke ječe, poostrene vsak tretji mesec s trdim ležiščem v temnici.

— **Draginja v Novem mestu.** Živila, ki jih prinaša kmetjsko ljudstvo iz okolice v petkih in pondeljkih na novomeški trg, prav nič ne zaostajajo v pretirano visoko nastavljenih cenah za cenami v večjih mestih. K temu pripomorejo veliko tudi razni prekupci zunaj

na deželi in tudi v mestu samem. Zato je odobrati sklep občinskega odbora, da do 10. ure nihče od prekupeev ne sme kupovati na trg prinesenih živil. Ukreniti bi bilo treba pa predvsem kaj zoper draginjo mesa, dolžnost občine je, da stori, kar more. Naši mesarji so namreč več kot je potrebno samovoljni.

Idrija.

— **Delavsko kopališče.** Zahteve delavstva pri našem rudniku se s časom le izpopolnjujejo. Rudarji, ki so pred nekaj leti pogostoma odhajali od nas v Nemčijo, so se vračali nazaj z novimi potrebami, ki so se jih privadili v tujini. Epa teh potreb je bila misel po delavskem kopališču, iz katere se je porodila tudi zahteva po tej napravi že leta 1903. Par let pozneje se je tej zahtevi tudi deloma ugodilo, ker se je napravilo javno kopališče poleg stare „tišarnice“ na Lenštatu. Letos pa se je napravilo moderno kopališče samo za delavce pri Jozefe-čakalnici in žgalnici. Ker zadnje še ni dokončano, omenimo samo prvo, pri Jozefe. Ta moderna in novo urejena naprava ima 17 prašnih kopelji, 150 obešal za obleko, eno kopalno kad, 4 moderna stranišča, iz katerih odhaja voda vsak smrad sama in 6 električnih svetilk v kopališču. Delavci bodo prihajali na delo in z dela v svoji navadni domači obleki, delavna obleka pa bo shranjena v kopelji, kjer se bo sušila na parni gorkoti. Največjega pomena je ta naprava za zdravje, ne le delavcev samih, ampak tudi njihovih družin, kajti znano je, da je marsikak delavec doslej ravno vsled svoje od znoja ali jamske vode premočene obleke, ki jo je prinesel domu in sušil doma v že itak tesnih prostorih svojega stanovanja, zanesel bolezen v svojo družino. Sedaj pa se bo imel priliko skopati v gorki vodi ter oditi snažen in suh domov. Pomanjkljivo je pri vsej tej napravi sedaj samo to, ker ni vsak „tuš“ posebej, ampak so vsi javni, delavcem pa ne more uga-jati, da bi se stari in mladi, pohabljeni in zdravi skupaj kopali. Na to pa je pri kolovdacijskem ogledu dne 23. t. m. župan sodrug Straus tudi opozoril kolovdacijsko komisijo, na kar je g. svetnik Šotola tudi izjavil, da se bo to na željo delavstva tudi primerno preuredilo. Vsekakor je to napravo z veseljem pozdraviti z željo, da bi se je delavstvo tudi res posluževalo. Čez zimo se taka kopelj uredi tudi v žgalnici in pozneje tudi pri ostalih obratih. Odvisno, kako se to pospeši, bo seveda od tega, če se bodo delavci te naprave tudi posluževali, kakor je tega želeti.

— **Tehnične naprave in produkcija živega srebra v Idriji** rapidno raste. Le za prometno zvezo Idrije z ostalim svetom se nihče nič ne briga, najmanj pa država. Ta v Idriji res samo koplje, ničesar pa ne seje in to traja že 400 let.

Boj za zagorsko občino.

— **Kako so zagorski liberalci narodni in kako svobodomiselnosti?** Ni še tako dolgo tega, ko smo brali v „Slov. Nar.“ milo stokanje, kaka narodnostna nevarnost preti zagorski dolini. Tisti stokajoči glasovi so prihajali iz tabora zagorskih liberalcev, ki so videli nevarnost ponemčevanja predvsem v zagorskih rudniških gospodih, ki so Nemci ali pa Nemcem prijazni. Tedaj so očitali liberalni dopisniki „Slov. Naroda“ nam socialnim demokratom, da smo sokrivi te nevarnosti, ker jim nismo pomagali delati šovinizma. Tedaj smo bili internacionalni brezdomovinci, ki jim ni prav nič do narodnosti. Minilo je dobro leto — in kakšen prizor se razgrinja pred nami? Zagorski liberalci sklepajo kompromis s tistimi ljudmi, ki so jih označevali za najhujše in najnevarnejše sovražnike slovenstva v zagorski dolini — z rudnikom. Tako resno pojmujejo zagorski liberalci narodnost, ki jim je, kakor pravijo, najbolj pri sreč. Kako pa je s svobodomiselnostjo zagorskega liberalstva? Zopet se oziroma samo nekoliko nazaj! Ali se zagorski liberalci spominjajo tiste noči, ki so romali v zagorski farovž, ker jih je bilo ponoči sram, in so sklenili kompromis s zagorskimi klerikalci proti socialistom? Ali se spominjajo, da so obljubili klerikalcem za to neznačajno kupčijo kaplanijsko? Taka je svobodomiselnost zagorskih liberalcev. Zagorski liberalci torej lažejo samim sebi v srce in lažejo drugim ljudem, ako pravijo, da so narodni in svobodomiselnosti!

— **Moralni nivo zagorskega liberalizma.** V živem spominu je še Zagorjanom lanski Čobalov proces. Na sodruga Čobala so navalili zagorski liberalci v „Slov. Narodu“ celo skladnico najpodernejših očitkov. V svoji vnebovpijoči omejenosti je zagorska narodnjkarska klika mislila, da obenem s Čobalom uniči tudi delavsko gibanje v Zagorju. Prišlo je do sodne obravnave. In tu so si pomagali s slavnatim možem, ki je pred obravnavo vse utajil, češ nisem pisal. Dokazati seveda niso mogli Čobalu niti pičice svojih očitkov. Sla-

mnatega moža je porota oprostila samo zategadelj, ker je klaverno zatrjeval, da ni pisal. Cela vrsta dostojnih ljudi, ki niso socialisti, se je tedaj zgrajala nad moralno propalostjo zagorskega liberalizma! Vmes so bili tudi možje, ki so liberalcem jako blizu, a jih ti štejejo celo med svoje! In taki nemoralni kliki naj bi Zagorjani izročili upravo občine!

— **Zagorski liberalci so v zvezi z rudniškimi kapitalisti!** Liberalci so torej sklenili kompromis z rudnikom. Delavci, pomislite to in odgovorite si na vprašanje: Ali bo upal glasovati z rudnikovo pomočjo izvoljen liberalci za delavske koristi proti rudnikovim interesom? Zaveden delavec ve odgovor, vedel pa bo tudi iz tega odgovora izvajati konsekvenco in ta je: Nobenega glasu liberalnim kandidatom! Kdor glasuje zanje, glasuje proti lastnim interesom, pljuje v svojo lastno skledo!

— **Protiklerikalnost naših liberalcev.** Laž, da liberalci nočejo klerikalne pomoči. Res pa je, da bi bili liberalci prav radi sklenili s klerikalci kompromis, a ga klerikalci iz raznih vzrokov niso hoteli. To je resnica, ki ga vse fraziranje o protiklerikalizmu ne ovreže!

— **Liberalni kavalirji.** Naš dopisnik nam piše iz Zagorja: V naglici sestavljeno in skrajšano poročilo o nedeljskem shodu ni povsem točno in se je v Čobalovem govoru važna puenta, ki postavlja kavalirstvo zagorskih liberalcev v čudno luč. Popolno se glasi dotično mesto v Čobalovem govoru tako-le: „Liberalci dajejo tudi podporo, ali te podpore so jako čudne. Neki dijak je opravičal zanje politično delo, obetal so mu privatne podpore, a pozneje mu niso ničesar dali iz svojega žepa, pač pa so mu iz občinske blagajne dovolili precej izdatno podporo.“ — Zagorski liberalci so pač lepi kavalirji, ki pa ostajajo dolžni svoje obljube, ali pa jih izpolnjujejo na način, ki močno smrdi po politični korupciji.

— **Kako bomo torej volili?** Klerikalno ne bo volil nihče, ker so klerikalci od nekdaj in že po svojem programu nasprotniki slehnega napredka. Prav tako pa tudi liberalno ne bo volil nihče, ki mu je do značajnosti in politične poštenosti ter do resničnega napredka. Zlasti ne more voliti liberalnih kandidatov delavec, ker so liberalci v zvezi z rudniškim kapitalom in ker je še v živem spominu blatenje zagorskega delavstva po „Slov. Narodu“. Nihče ne bo volil liberalno, ki mu je do dostojnega in poštenega političnega boja. Nihče ne bo volil liberalno, ki mu je svobodomiselnost več kakor prazna beseda. In nihče ne bo volil liberalno, ki hoče delati za resničen ljudski napredek. Pač pa bo volil vsakdo socialno demokratično kandidato listo!

— **Liberalna korupcija.** Liberalci razvijajo mrzlično agitacijo, ker pač instinktivno čutijo, da se jim bliža konec. Do agitacije so upravičeni, to se razume, niti na kraj pameti nam ne prihaja, da bi jim to zamerili. Ali kaj drugega je, če izrablja liberalna stranka občinske uslužbence v svoje agitatorične namene. Weinberger pošilja na agitacijo občinskega policaja. Prašamo ga Weinbergerja, ali plačuje policaja on, ali ga plačuje občina, da služi javni varnosti, ne pa agitatoričnim potrebam župana? Ako potrebuje g. Weinberger agitatorja, naj ga plačuje iz svojega žepa! Občinski denar menda še nikakor ni identičen s strankinim fondom liberalne stranke! Isto velja tudi za občinskega tajnika. Namesto da bi opravičal svoje uradne posle, lazi po vseh mogočih hribih. V sredo n. pr. se je hotela v občinski pisarni zglasiti neka ženica. Prišla je že ob pol dveh popoldan, ali vелеmožnega gospoda tajnika je ob uradnih (l) urah zaman iskala. Prašamo, jeli g. Kersehnig nastavljenec občine ali nastavljenec liberalne stranke? To je že naravno od sil, kar si dovoljuje ta mož, katerega agitatorične alure so prav pikantne!... **Volilci zagorski!** Kakor vidite, bo treba socialno demokratičnim odborikom pomesti precejšnjo korupcijo. Omogočite jim to s tem, da na dan volitve z vsodločnostjo naženete liberalne zaščitnike te korupcije.

— **Uspeh sobotnega dopisa.** Župan Weinberger je dal grabiti in posipati — ceste. Kakor se vidi, je socialno demokratična kritika prav blagodejno vplivala. Seveda tudi strah pred nedeljo ne igra zadnje vloge...

— **Izjava.** Ker me je liberalna stranka proti moji volji postavila za kandidata v I. razredu, izjavljam tem potom, da se kot obrtnik ne maram spuščati v volilne boje; zato najresneje odklanjam tudi se danje občinske volitve vsakršno kandidaturu.

Zagorje ob Savi, dne 30. nov. 1911.

Blaž Križanec
gostilničar in mesar.

— **Pozor!** Brez najine vednosti vsa prišla povodom predstojajočih občinskih volitev v kandidatno listo liberalne stranke. Izjavljava tem potom, da nima je daleč pod častjo, da bi se radi malenkostnih osebnih nesoglasij dala od liberalne stranke, ki očitvidno samo preži na take prilike, izrabljati proti svojim tovarišem in naši socialno demokratični stranki. Zategadelj to zavrtno kandidaturu najodločnejše odklanjava ter priporoča vsem delavcem, da volijo edino oficielno listo socialno demokratične stranke.

Zagorje, dne 30. nov. 1911.

Valentin Mlakar II. — Anton Groznik.

Trst.

— **Predavanje.** V ponedeljek, dne 4. decembra 1911 predava v Delavskem domu v Trstu sodr. Etbin Kristan o predmetu „Kitajska revolucija“. Začetek točno ob 8. in pol zvečer. Vstopnina 20 vinarjev za osebo. — Mnogo zanimanja je zbudila revolucija, ki je izbruhnila v deželi, katere notranje uredbe so ostale skozi tisočletja skoraj neizpremenjene. Toda tudi starodavna Kitajska se ne more več upirati napredku. Sedanji boj se bje za svobodo. Vreči hoče absolutizem ob tla. O tem boju in o deželi sami nam bo sodr. govornik podal zanimive podatke. Pričakujemo torej, da ta dan vsakdo pohiti v Delavski dom. Nihče naj ne manjka!

Umetnost in književnost.

— **Iz pisarne slovenskega gledališča.** V soboto zvečer se uprizori prvič drama „Reka“, ki jo je spisal Maks Halbe, avtor „Mladosti“, „Matere zemlje“, „Tisočletne države“, „Obrata življenja“, „Ledovja“, „Amerikanci“ i. dr. modernih literarnih dram. Predstava se vrši za nepar-abonente. — V nedeljo pop. ob 3. se igra za mladino, za šolarje in šolarice, ter za starše šolskih otrok izvirna ljudska igra „Slepa ljubezen“; zvečer ob pol 8. se pojeta operi „Ksenija“ in „Suzanina tajnost“. — Pripravljajo se opera „Carmen“, opereta „Revizor“ (po Gogoljevi komediji), klasična veseloigra „Vesele ženske windsorske“ in Jelenčeva izvirna drama „Vaška romantika“.

Njegušev proces.

Sedem let težke ječe!

Dunaj, 1. decembra.

Porotniki in sodniki so govorili. Strogo. Kruto. Sedem let težke ječe so prisodili mlademu človeku, ki je v svoji ekstazi, umetni vsakemu človeku, ki je že kdaj vzrožil, samo ne sodnim psihiatrom, porotnikom in sodnikom na Dunaju, napravil nekoliko lukenj v leseno ograjo ministrske klopi. Seveda, proces proti „atentatorju“ Njegušu je bil uprizorjen kakor velika senzijska predstava. Sam podpredsednik sodišča dvorni svetnik dr. Wach je prevzel predsedništvo; sam prvi državni pravdnik dvorni svetnik dr. Lux je prišel zastopat obtožbo. Saj so se imeli kot priče zaslišavati ministri in drugi dostojanstveniki, o katerih se mlademu Njegušu najbrže nikoli ni sanjalo, da jim bo kdaj tako blizu. Za tako galo je že treba vse urediti v velikem slogu in nazadnje mora biti tudi zaključek primerno pompoznen. Sedem let — to že napravi vtisk. Za tak efekt se je že izplačala uprizoritev.

Ali če je sedem let težke ječe tudi tako primerno Njeguševemu dejanju, to je drugo vprašanje. Kdor je sledil procesu od začetka do konca, majo z glavo in ne razume, pa ne razume. Seveda je Njeguš streljal in v parlamentu se je to zgodilo in njegove kroglice bi bile lahko koga zadele. Ali v resnici vendar niso zadele nič drugega kakor les, če se odšteje tisti odskok, tisti „Geller“, ki je vrigel že brezmočno kroglo soprogi dr. Adlerja v naročje. Dva dni je stal Njeguš pred svojimi sodniki in motali so ga tako, da ni ostalo nič skritega v njegovi duši. Sam je kakor brez namena, skoraj naivno obračal vse njene gube, da se je lahko pogledalo v vsak kotiček. Ničesar ni olepšaval, ni se delal junaka ne žrtev. In kakor je njegovo dejanje zoperno, tako je fant sam na razpravi postal celo simpatičen.

Da; dolgo je bilo videti, kakor da se pogrezajo obtožbi tla pod nogami. Prihajali so njegovi predpostavljani iz vojaške dobe, gotovo ne socialisti, pa so ga hvalili. „Ampak imel je svoje trenutke; kar je tedaj počel, za to ga ni bilo napraviti odgovornega.“ Aj, tako govori njegov lajtnant, njegov stotnik, njegov praporščak; ali to niso patendirani psihiatri. Poznali so ga, vedeli so celo, da je socialni demokrat, pa mu niso vzeli niti korporalske šarže.

Mati, bratje ga hvalijo. No da, to so mati in bratje. Mi bi sicer mislili, da bi tudi bratška ljubezen morda nekoliko trpela, če postane brat zločinec in če ni trdno vkoreninjena. Ali pustimo; mati in bratje. Ali njegovi oficirji niso bili njegovi bratje!

Tovariši, sodrugi ga hvalijo. Iz skoraj čudovite rahločutnosti jemlje njihove pregreške nase. Sploh, vsak ga hvali, s komur je prišel v dotiko. Dalmatinska policija — ta ni prijateljica socialistov! — pravi o njem le, da je prenapet.

Vrtali so po njem, zaslišavali so priče, da bi dognali, če se ni pripravljaj na atentat. Lisjaškega nima Njeguš nič v sebi, tisti, ki so ga zaslišavali, so pa rutinirani juristi. Ali niti sence dokaza ni bilo, da bi se bil pripeljal na Dunaj, ali pa da bi bil šel v parlament z namenom, da bo streljal. Naj se sodi o njegovem duševnem stanju, kakor se hoče, to je jasno: Sklep je nastal tisti hip, ko se je tudi že vršilo dejanje.

In vendar sedem let! Senat, ki je dosodil to kazen, že nemara razume. Mi ne razumemo. In zdi se nam, da bo med ljudstvom večina na naši strani.

*

Odlčen tolmač.

Današnja seja se je pričela z ostro polemiko med zagovornikom dr. Pressburgerjem in tolmačem dr. Krausom. Ta tolmač velja v tujini ne le za poznavalca jugoslovanskih jezikov, ampak tudi jugoslovanskega življenja, o katerem je že mnogo pisal. Ali kje je pobral svoje čudovito znanje, tega ne razume živ krst. O spolno npravnostnih šegah Jugoslovancov piše n. pr. tako, da bi zardela zadnja budimpeštanska kokota. Zdaj se pa kaže, da je njegovo jezikovno znanje ravno tako odlčno. Na tistih fotografijah, ki jih je Njeguš razposlal materi, bratom itd., je zapisal: „Danas polazim.“ To pomeni čisto jasno: „Danes odidem.“ Dr. Kraus pa prevaja to z besedami: „Heute geht's los“; in ko so ga upozorili, da je to absurdno, se je izgovarjal, da ni nič vedel o Njeguševem potovanju, ampak le o njegovem atentatu in zato je prevedel besede „po njihovem mislu“. Dr. Pressburger je danes naznanil sodišču, da se je sam informiral pri jugoslovanskih poslancih, ki so mu vsi potrdili, da ne more beseda „polazim“ pomeniti nič drugega kakor „odidem“, „ich gehe ab, reise ab, fahre ab.“

Priča Hochenburger

Ob veliki napetosti poslušalec je bil zaslišan justični minister dr. Hochenburger. Prvil je, da je bil tisti dan pri cesarju v avdienci, vsled česar je imel globoko izrezan telovnik. Popoldne je prišel ob 3/4 1. v parlament, najprej v ministrsko sobo, potem v restavracijo in nekaj pred poldrugo v zbornico. Ko je sedel na svoj prostor, se je zbralo okrog njega nekoliko poslancev. Z enim je delal dovtype in tedaj se je nemara smejal: ni se pa smejal Adlerjevemu govoru, ker ga ni niti poslušal in ni vedel, kaj da govori. Mogoče, da se je smejal v spominu na svojo konverzacijo tudi še tedaj, ko je dotični poslanec že odšel. Naslonil se je na svojem sedežu nazaj in tisti hip je že počil prvi strel, on pa je takoj opazil na levi strani galerije stoječega moža, ki je držal v rokah revolver, iz katerega se je vil dim. Takoj so pa sledili drugi strelji. Okrog njega se je zbralo več poslancev, ki so menili, da strelji niso bili ostri. On pa je vedel, da so bili ostri in je to tudi zatrdil.

Priča grof Stürgkh

je mislil, da strelji niso bili ostri. Slišal je pa živig blizu sebe, ali vtisk ni bil tak kakor od kroglice. Zadet ni bil, kakor so trdila prva poročila. Tudi na njegovi obleki ni bilo nobenih znakov.

P r e d s.: Res pa je, da je v klopih za Vami sedelo nekoliko gospodov ter da ste bili Vi in oni v nevarnosti.

Na vprašanje zagovornika dr. Schneppe pravi grof Stürgkh, da se je pogovarjal s poslancem Dinghoferjem in da je pazil le na njegove besede. Ko so počili strelji, ni bil poseben vznemirjen. Da so se potem poslanci zbrali okrog njega, je razumljivo. Če so posamezni poslanci med Adlerjevim govorom stopali proti justičnemu ministru in kaj klicali, mu ni znano, ker je govoril z Dinghoferjem.

Nato so bili zaslišani poslanec Dinghofer, podpredsednik zbornice Jukel, dvorni svetnik Kuranda, vladni svetnik Fleischner in sekijski svetnik dr. Kowy, potem Njegušev sosedje z galerije in sluga Winkler.

Za njim se zasliši kot izvedenec stotnik Faber. Predsednik odredi poizkusno demonstracijo za porotnike. Dva sluga potegneta 18 metrov dolg trak z galerije v dvorano. Trak sega nekako do državnega pravdnika in predsednik pravi, če bi se bil inkriminirani dogodek izvršil v sodni dvorani, bi bil državni pravdnik zadet. Stotnik Faber izjavlja, da strel iz tistega revolverja na 18 metrov ubije.

Dr. Pressburger: Njeguš je bil vojak. Ali ve tak človek, da se ne zadene z orožjem, ki ni preizkušeno (eingeschossen), ali naj ne zedene?

I z v e d e n e c: Gotovo.

Dr. Pressburger: Torej bi bil bil to poskrbel, če bi bil hotel zadeti.

Blamirani tolmač.

Predsednik zasliši izvedenca dr. Stratirovića zaradi Krausovega prevoda.

Ta izjavlja z vso odločnostjo, da besede „Danas polazim“ ne morejo pomeniti nič drugega kakor „Danes odidem“ ali pa „Danes odpotujem“.

Poslanec Forstner je zadnja priča. Potem oddaja

Izvedenec profesor Hōwel

svoje mnenje. On pravi, da nima obtoženec inteligenčnega primanjkljaja. Njegov atentat se ima smatrati za zločin iz političnih nagibov. Njeguš ni umobolen in ni bil zmeden, ko je storil dejanje. Obtoženčeva osnova se mora označiti za zločinsko (!). Njeguš je bil že večkrat kaznovan in se tudi tukaj ni pokazal junaka.

Dr. Pressburger protestira proti takemu izjavljanju.

Prf. Hōwel nadaljuje, da se je Njeguš na galeriji normalno vedel, šele med Adlerjevim govorom se je razburil (?)

Drugi izvedenec se pridružuje temu mnenju.

Dr. Pressburger predlaga, da se nabavi fakultetno mnenje, kar sodišče odklanja.

Obtožne in obrambne govore objavimo jutri.

Dunaj, 1. decembra. Porotniki so po kratkem posvetovanju z 10 proti 2 glasovoma potrdili vprašanje, da je Nikola Njeguš kriv poskušene umora. Na podlagi porotnega krivdoreka je senat v rani jutranji uri razglasil obsodbo, ki se glasi: sedem let težke ječe. Kruta obsodba je napravila na množične poslušalce, ki so do zadnjega vstrajali v dvorani najmučnejši vtisk.

ZADNJE VESTI.

Italijansko turška vojna.

Za brambo Dardanel.

Berolin, 1. dec. V Carigradu še vedno računajo z možnostjo, da se italijansko brodovje po opustitvi akcije na Egejskem morju in blokade Dardanel pojavi pred Carigradom. Predvčerajšnji ministrski svet se je temeljito bavil o tej možnosti in pripravlja spomenico na velevlasti. Turčija mora imeti proste roke, da se v tem slučaju zavaruje. Nadalje so sklenili zbrati na obeh straneh morske ožine 60.000 mož in zavarovati ogrožena mesta z velikimi topovi.

Italijani pri Perimu.

Perim, 1. dec. Italijanska bojna ladja bombardira utrdbo Šejh Sajo, ki je okoli dve milj vzhodno od Perima.

Italija je opustila blokado Dardanel.

Carigrad, 1. dec. „Sabah“ poroča, da je porta sporočila poslanikom v inozemstvu, da je Italija opustila misel blokade Dardanel.

Angleži proti Italijanom.

Carigrad, 1. dec. Tu se z gotovostjo zatrjuje, da je angleška obvestila porto, da ne bodo dopustila italijanske akcije proti Smirni.

Italijanska ofenziva v Tripolisu.

Carigrad, 1. dec. Iz Tripolisa je prišlo dvoje uradnih poročil, da je bila italijanska ofenziva dne 28. t. m. pri Kasr-el-Husajnu zavrnjena. Boj se nadaljuje na vsejerti.

Turki se umikajo?

Carigrad, 1. dec. Nehet beg brzojavljiva: Vsled sovražnikove premoči smo prisiljeni umakniti se in Italijanom polagoma prepustiti bojišče do puščave.

Italijani bombardirajo.

Tripolis, 1. dec. „Agenzia Stefani“ poroča: Naše čete so bombardirale mesto Tagiura.

Hudi boji?

London, 1. dec. Angleški listi poročajo, da so bili pred Bengazijem Derno in Tobrukum hudi boji. Na obeh straneh je baje padlo 1500 mož.

Italijani odbiti?

Carigrad, 1. dec. Z dne 29. t. m. poročajo iz Dezibata: V novem boju nad Merijem in Hanidjem so bili Italijani odbiti z izgubo 1000 mož in šestero topov.

Vojni stroški.

Milan, 1. dec. Vsled pomnožitve čet so vojni stroški močno narastli. Vzdrževanje armade nad 100.000 mož velja dnevno pet milijonov lir.

Posredovalni poskusi.

Carigrad, 30. nov. Avstrijski poslanik grof Pallavicini in ruski poslanik Čarikov sta bila včeraj pri velikem

vezirju Sajd paši in sta imela z njim neoficialen razgovor o pripravi za mir. Sajd paša je dejal, da je Turčija za mir; velevlasti pa morajo upoštevati, da bi izročitvo obeh afriških pokrajin spravila v nevarnost konstitucije. Cesar bi ne mogel zagovarjati noben kabinet. Razgovor se bo še nadaljeval. Porta je tudi sklenila obvestiti potom svojega londonskega poslanika angleško vlado o svojih namERAH pri mirovni pogajanjih.

Nemški rdeči križ.

Berolin, 1. dec. Osrednji odbor nemškega rdečega križa je ponudil svojo pomoč italijanski in turški vladi.

Šef generalnega štaba — odstopil.

Dunaj, 1. dec. Cesar je sprejel demisijsko generalnega štaba Konrada plem. Hötendorfa. Hötendorfov odstop je v zvezi z odstopom vojnega ministra Schönaua in se je zgodil na pritisk vnanejega ministra grofa Aehrenthala, ki je bil baje proti previsokim Hötendorfovim vojaškim zahtevam. Za njegovega naslednika imenujejo maršalnega lajtnanta Blaža Schemua.

Proces proti Mataušku.

Zagreb, 30. nov. Danes jutraj se je pričel tu proces proti lekarnarju Mataušku, ki je bil dejansko napadel bana Tomašića.

Volitve na Švedskem.

Stockholm, 1. dec. Volitve v gosposko zbornico so končane. Izvoljenih je 87 konservativcev, 51 liberalcev in 12 socialnih demokratov.

Policija in atentat na Stollpina.

Peterburg, 1. dec. Sinoči je v dumi odgovarjal minister notr. zadev Makarov na interpelacije o vlogi ohrane pri atentatu na Stollpina. Socialno demokratična interpelacija očita vladi, da podpira provokacijo. Blazna je misel (?), pravi minister, da je Bagrova nagovoril k umoru kdo drugi nego njegovi tovariši. Koščijevca je stvar z oktobristovsko in nacionalistovsko interpelacijo. Načelnika kijevske policije zadene krivda, da je varnostno službo izročil tajnim policijskim zaupnikom. Če je le izvrševal povelja višjih uradnikov, bodo poklicani tudi ti na odgovor. Minister izjavlja končno, da oboja vsako provokacijo. (Pritrjevanje na desnici, hrup na levi). — Voditelj oktobristov Gučkov naglašja, da so razmere v ohrani nezadovoljive. Krivce je tirati brez pardona pred sodišče in ohrano je temeljito reorganizirati.

Morilec kneza Trubeckega — oproščen.

Novočerkask, 30. nov. Zdravniški izvedenci so izjavili, da je morilec kneza Trubeckega, Kristij izvršil zločin v hipni duševni zmedenosti. Sodišče ga je nato oprostilo.

Rusija in Perzija.

Nova ruska nota.

Peterburg, 1. dec. Ruski poslanik v Teheranu je izročil perzijski vladi novo noto, ki zahteva, da Perzija plača stroške ruske ekspedicije (!). Odgovor se zahteva v 48 urah. Ako bo odgovor nepovoljen, bodo v Beštukoncentrirane ruske čete prodirale v notranjost dežele.

Perzijski parlament.

Teheran, 1. dec. Parlament je v viharni seji potrdil novi kabinet. Odločitev je pospešila nova ruska nota. Vsega vkup je zdaj v Perziji 6000 ruskih vojakov.

Revolucija na Kitajskem.

Uspehi in grozodejstva cesarskih čet.

London, 1. dec. Po obupnem odporu revolucionarjev se je udalo predvčeršnjem ob 10. mesto Hanjang. Cesarski bombardirajo Vučang. Med bojem je bilo v Hanjangu strahovito klanje. Cesarski vojaki so klali žene in otroke. Cele rodbe so poklane. Hanjang je v plamenu.

Odgovorni urednik Fran Bartl.

Izdaja in zaloga založba Zarje.

Tiska Učiteljska tiskarna v Ljubljani.

► Pošljite naročnino, ►

če je še niste!

Originalne „Helios“-steklenice

obdržijo vsebino brez vsake priprave zamčeno 24 ur vročo, več dni hladno. Za 1/2 litra vsebine od K 4:50 dalje priporoča zastopnik za Kranjsko

FR. ŠEVČIK

V Ljubljani, Židovska ulica.

Pristen dober

Brinjevec se dobi pri L. Šebeniku v Sp. Šiški pri Ljubljani.

„Narodna kavarna“.

Danes in vsaki dan

Dunajski damski orkester

Začetek ob pol 9. zvečer. — Vstop prost.

FRAN KRAPEŠ, kavarar.

Stampilje vseh vrst za urade, društva, gostilničarje itd.

Anton Černe

graver in izdelovatelj kavčukovih stampilij

Ljubljana, Stari trg št. 20.

Ceniki franko.

J. BONČAR

valjni mlin v Domžalah.

Zaloga v Ljubljani:

Poljanska cesta 19.

Zastopstvo in zaloga

v Gorici.

Največje podjetje konfekc. stroke je ogromna trgovina

O. Bernatovič

Ljubljana, Mestni trg št. 5

katera ima že začetkom sezije

nad 30.000 kom. svežega blaga

po najnižjih cenah — in to:

nad 5000 kom. najfinjših oblek za gospode od K 8— naprej.

„ 2000 „ najfinjših površnikov, športnih in zimskih sukenj od K 16— naprej.

„ 3000 „ pelerin od K 4— naprej.

„ 2000 „ posamezn. hlače in telovnikov od K 4— naprej.

„ 3000 „ oblek za dečke in otroke od K 4— naprej.

„ 15000 „ najmodernejše konfekcije za dame in deklice, jope in dolge paletot za dame od K 8— naprej. Krila in bluže od K 2— naprej.

Solidna postrežba!

Priznane nizke cene

„Zarja“ se prodaja v Ljubljani po 6 vin.

v naslednjih tobakarnah:

Južni kolodvor, na peronu.

Pirnat, Kolodvorska cesta.

Zupančič, Kolodvorska cesta.

Blaž, Dunajska cesta.

Sterkovič, Dunajska cesta.

Fuchs, Marije Terezije cesta.

Tivoli, na žel. prel. pri Nar. domu.

Šubič, Miklošičeva cesta.

Šenk, Resljeva cesta.

Kanc, Sv. Petra cesta.

Treo, „

Kušar, „

Podboj, „

Bizjak, Bahoričeva ulica.

Remžgar, Zelena jama.

Svetek, Zaloška cesta.

Sešark, Selenburgova ulica.

Suhadole Anton, Zelena jama 50.

Dolenec, Prešernova ulica.

Pichler, Kongresni trg.

Ušeničnik, Židovska ulica.

Kleinstejn, Jurčičev trg.

Wisiak, Gospodska ulica.

Stiene, Valvazorjev trg.

Košir, Hilšerjeva ulica.

Sušnik, Rimska cesta.

Klanšek, Tržaška cesta.

Elsner, Kopitarjeva ulica.

Blaznik, Stari trg.

Velkavrh, Sv. Jakoba trg.

Kustrin, Breg

Sever, Krakovski nasip.

Državni kolodvor.

Križaj in Kotnik, Šiška.

Likar, Glince.

Jezeršek, Zaloška cesta.

Priporočamo

ново trgovino

z manufak-

turnim

blagom

J. CIUHA
preje Jesih & Windischer

Ljubljana

Stari trg št. 1

(prej Bazar)

postaja elektr. železnice

Hotel Tratnik

„Zlata kaplja“

Ljubljana, Sv. Petra cesta št. 27

v bližini kolodvora.

Lepe zračne sobe. — Priznana fina kuhinja. — Izborne pijače. — Nizke cene.

Lepi gostilniški prostori in povsem na

novno urejeni velik senčnat vrt. ::

! VESELO POROČILO !

posebno onim, ki se čutijo onemogle in slabotne.

Kri! In okusni zajtrk ima-

Moč! tega nego dr. pl.

Zdravje! Trnkoczya sladni

čaj, ki ga imenujemo

„Sladin“. Nasladno in re-

50% prihranka! dilno živilo prve vrste. —

Obenem senzacionalno boj-

kotno sredstvo proti živil-

skemu oduštvu. Dobiva se

povsod, tudi pri trgovcu.

Zavoj 1/4 kg velja 50 h. Po

pošti se naroča najmanj pet

zavojev. Glavna zaloga v

petih lekarnah Trnkoczy:

Dunaj, Josefstädterstraße 20, Radetzkyplatz 4,

Schönbrunnerstraße 109. — Gradec, Sackstraße

3, v Ljubljani, Kranjsko. — V lekarni Trnkoczy

poleg rotovža v Ljubljani se tudi odda o zdravi

la p. t. članom okr. bol. blag. v Ljubljani,

bol. zav. c. kr. tob. tov. in bol. blag. juž. železnice.